

161. Még ha szemtől-szemben állunk az oroszlánál, akkor is — s főleg akkor — tőle félünk. Nem félünk a szovjettől. A pokol től sem félünk. Csak a három kis ma-

lacot féljük, hogy maholnap ezt fogják énekelni szegények a moziban:

„Nem félünk a farkassal szemben.“

Halász Gyula.

Megfiatalítják a nyolcvan esztendő alagutát

A budai Várhegy belsejében keresztülvezető alagút olyan, mint annyi más műszaki alkotás: a közönség használja napról napra, de keveset tud róla. Nem ismeri a történetét, még kevésbé a szerkezetét. A Budán lakó tisztviselő naponta átmehet kétszer az alaguton, pesti hivatalába és vissza, de csak annyit állapít meg róla magában, hogy bizony léghuzatos, zajos, dohszagu, seszinű és fenemód hosszú. Ezzel aztán el is intézte az alagutát, mondván: szükséges rossz. A

pesti, aki talán csak este jár erre, hogy felkeresse a hangulatos budai kiskocsmákat, sem lehet sokkal jobb véleményen, legfeljebb a kiruccanás utáni jókedv láttatja vele némi rózsaszínből a falazás kietlen egyhangúságát. Egyébiránt az átlag-budai, vagy átlag-pesti lakos is csak annyit tud az alagutról, hogy tíz éven aluli vidéki gyermekeket ámitanak vele, állítván, hogy az eső előide tolják be a Lánchidat.

Az alagút krónikája

Pedig az alagutról érdekes dolgokat mondhat el a krónikás. Az alagút létesítésének eszméje még Széchenyi István gróf agyában született. Széchenyi, aki bámulatos egységben látta a magyar tennivalókat és aki nemzetgazdasági koncepcióját nem hevenyészet-

kori bűnök: vagy a kocsipálya, vagy a gyalogjáró burkolata romlott el, vagy a vakolat málladozott, no de ezeket aztán idejében kijavították. Nagyobb hiba volt az, amikor a falazat víztelenítésének kérdése aggasztotta a főváros mérnökeit, de rendbehozták

egy 3 és fél méter magasságig tetszős képet mutató csempével. Ugyanakkor pedig helyreállítják a kocsit és a gyalogjárók burkolatát is. A próbaburkolásra kiírták a versenytárgyalásokat, ezeket július 22-én meg is tartották, de döntésre még nem került sor. A megoldási lehetőségek során szóba került az is, hogy a teljes mai alagút-talpszélességet kocsiforgalom számára foglalják le és a gyalogosok részére külön alagutat fúrjanak, párhuzamosan az eddigivel, a süllyővel átellenes oldalon. Ez a gyalogos-alagút mintegy 350.000 pengőbe kerülne, maga a teljes csempeburkolás pedig körülbelül 200—250.000 pengős munkát jelentene.

Egy fiatal tervező, aki tervezeivel már a XII. építészkiállításon magára vonta a szakemberek figyelmét: Vákár Tibor az alagút renoválásával kapcsolatban eredeti és ötletes ideát vetett fel a közelmúltban. Tervei szerint ugyanis az alagút csempeburkolása mellett arról is lehetne szó, hogy a gyalogjáró mentén mindkét oldalon ipari és kereskedelmi áruk látványos kiállítása céljából izléses kivilágított reklámkirakatokat kellene elhelyezni. A terv tetszős és hasznathatónak mutatkozik. Vákár Tibor a következőkben foglalta össze elgondolását.

Reklámkirakatokat az alagútba

— Három alternatívát dolgoztam ki. Az egyik szerint az alagút megmaradna mai keresztmetszeti méreteiben és elrendezésében. Csak hogy a két gyalogjáró mentén falba süllyesztett és abból kevésbé előálló, éjjelnappal világított látványos kirakatokat helyeznek el. A másik megoldás szerint a gyalogforgalmat külön alagútban lehetne vezetni; ebben az esetben a nagyalagút falában íves áttörések tartanák az összekötést a kocsialagút és a gyalogalagút közt. A reklámkirakatok természetesen a gyalogút oldalába kerülének ekkor. A harmadik terv szerint az alagút gyalogforgalmát négy méter magasan tartott és konzolokra fekvő gyalogjárók bonyolítanák le. A fel- és lejárás az alagút két végén elhelyezett összesen négy lépcsőn volna lehetséges. Ezzel a megoldással a mai szűk kocsipálya 10 méter szélességre bővülne ki. Az első megoldás esetén az alagút felmenőfalát kell a kirakatsor számára megfelelő módon kíméltetni, a másodikonál 10.500 köbméter márgás mészkő kitermelése és falazatépítés szükséges, a harmadikonál el kell távolítani a mai gyalogjárókat és mindkét oldalon megépíteni a konzolokra támaszkodó járdát.

— Nézzük a részleteket! Az első terv, mint a kép is mutatja, krémszínű csempézést alkalmaz ívesen átlós, sötétzöld bordázatokkal. Ez a vonalazás a térhatást emeli, mert optikai csalódást kelt, ugyanis a szem szélesebbnek, impozánsabbnak látja így az alagút belsejét. A színezés Budapest fürdőváros és a természet friss színeit lopja be a zordon alagútba. A megvilágítást részben a kerékvetőbe süllyesztett lámpasor adná. Fénykordon keletkezik a gyalog- és járműforgalom között, a legmodernebb és leghatásosabb szétválasztás; ezenfelül az uttest is jól osztozt és a vezetőt nem vakító, mert jó látószögben vezetett világítást nyer. A kirakatok a gyalogforgalmi ürszelvényből ugyszólván semmit sem vesznek el. Jól világított, izlésesen rendezett, esetleg szakaszonként vezetett kirakatsorok ezek. Állandó kiállítás lehetne ez a cégeknek és bizonyos központi irányítással el lehetne érni, hogy izléstelen, tulzsufolt fülke ne akadjon a szolid és művészi rendezésű kirakatok sorában. Nem utolsó jelentőségű az a meggondolás sem, hogy a kirakatok bérjövédalma tekintélyes összeggel szolgálhatná mondjuk az alagút karbantartási alapját.

— A második megoldás kockázott bordázatu csempeburkolást tüntet föl. A keresztmetszéspontokba kerülnek a világítótestek. A külön gyalogutakat íves átboltozások foglalják egybe a nagyalagúttal. Ez azért célszerű megoldás, mert máskülönbön nyomasztó volna a járás a hosszú, keskeny, csőszerű gyalogalagútban. A kirakatok itt természetesen belül vannak, a gyalogjáró falán.

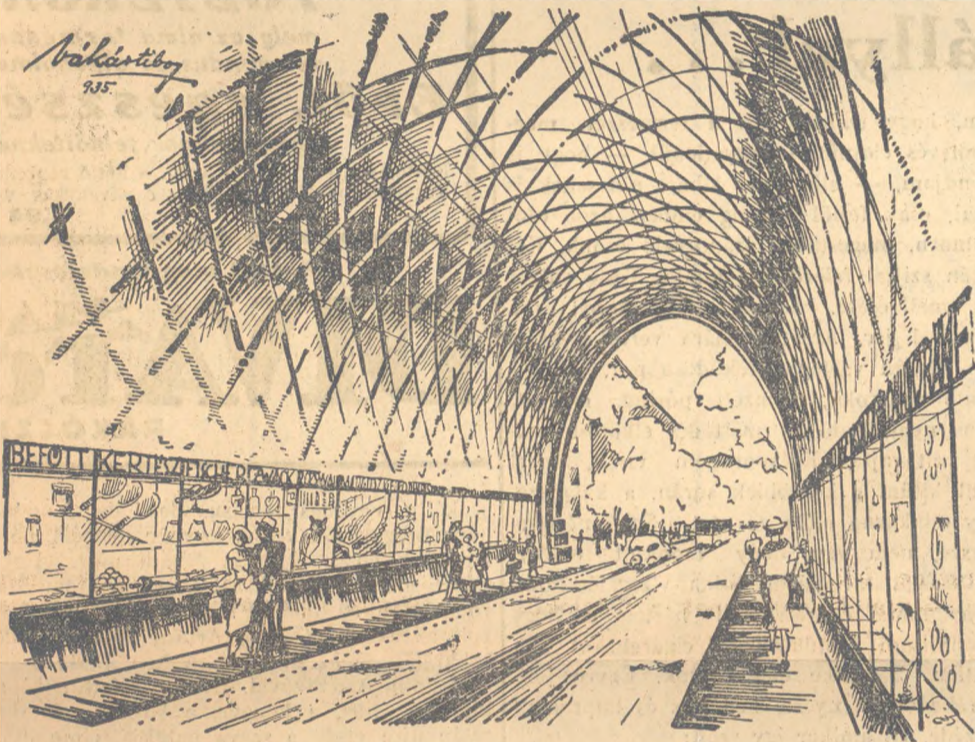
Légvédelmi óvóhelyet is lehet létesíteni

— Kevesen tudják, hogy az alagút közepében van egy bejáró, amely egy a várbeli Szent György-térre vezető aknához visz. Ötven méteres szélességet kiűrt ez, az alagút szelölözését szolgálja, de szükség esetén közlekedni is lehet fel-le rajta.

— Ha már most az alagút megújítása időszzerű, nem szabad figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy ezzel a kiűrtővel kapcsolatosan légvédelmi óvóhely volna létesíthető. A kiűrtő mellé épített kaverna háboru esetén a várbeli lakosság biztonságát szolgálja. Ebben az esetben természetesen felvonó-, szelölőztető-, fűtő- és világítóberendezésekről is kell gondoskodni. Békevilágban az eset más. Érdekes volna, ha ebben a kavernában vendéglőt vagy kávéházat nyitnának. Vonzaná az ilyen vállalkozás a Budapestre egyre sürűbb rajokban látogató idegeneket.

Van fantázia Vákár Tibor ötleteiben és amennyiben szabadabb pénzügyi lélekzetvélhez jut az ország, a legkevésbé sem csodálkozhatnánk, ha ezek a szép és érdekes tervek megvalósulnának.

Emödy Zoltán

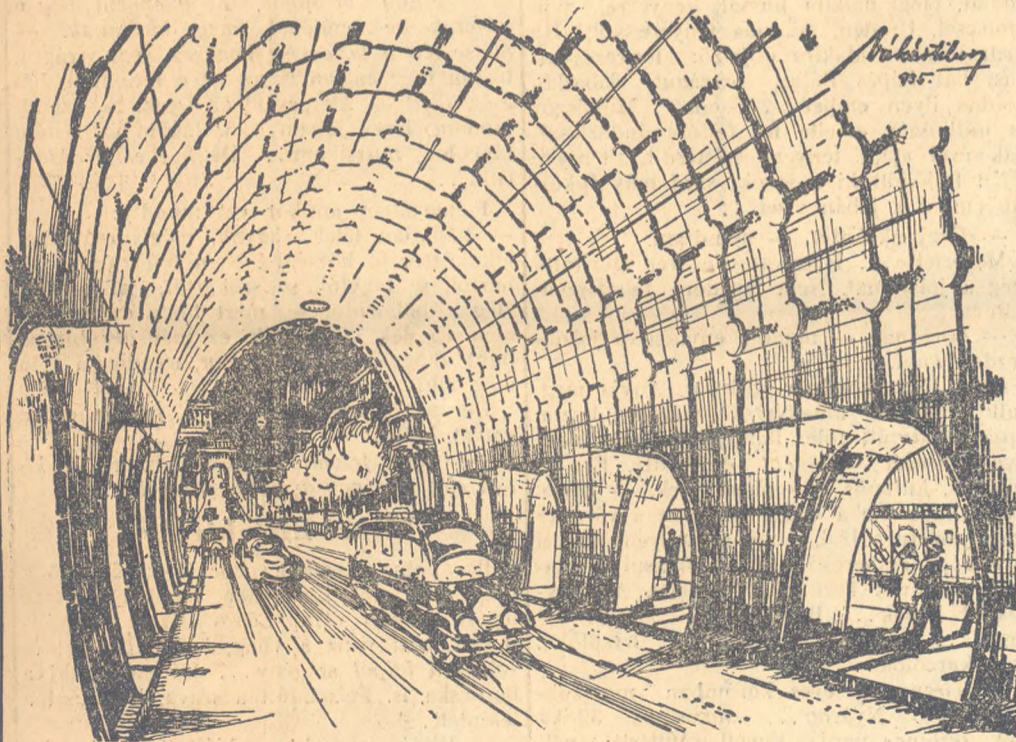
Az első alternatíva: kétoldali kirakatsor, alsó uttest-megvilágítás

ten, de szerves összefüggésben gondolta végig: a Lánchíd budai közuti folytatásául már szólt a létesítendő alagutról. Az eszme gyakorlati kivitelezését azonban másoknak tartotta főnn a sors. Ürményi József volt az, aki 1851-ben megalakítja az Alagút-Társaságot, amely aztán hozzáfog az építkezéshez 1852-ben. Clark Ádám volt az építő itt is, csakugy, mint a Lánchídnál. Az épít-

ezt is: száritótárókat törtek az alagút oldalába, kirakták a tárókat terméskövel és a tárók jól megszikkasztották a veszélyeztetett falazatot. Nem sok ideje, hogy ez történt.

Megfiatalodik a nyolcvanéves hamupipőke

A nyolcvanéves alagút fenntartó tulajdonosa az utolsó évekig a főváros volt s csak

A második terv: külön gyalogalagútas megoldás

kezés kisebb megszakításokkal 1857-ig tartott; az egykoru feljegyzések szerint kevés üzemi balesettel mégpedig. Harmincegyezer-kétszáz köbméter márgás mészkövet emeltek ki, megépítették a falazatot s elkészült végre a pontosan 349 méter 60 centiméter hosszúságú, 11, illetve 8 méter magasságú alagút, 524.000 pengő forint költséggel. Az adatok szerint tehát a közeljövőben tölti be öreg alagutunk 80-ik esztendejét. Többé-kevésbé jól viselte magát eddigi életében az alagút. Előfordultak ugyan néhanapján holmi ifju-

két éve került a kereskedelmi minisztérium kezelésébe. Mindezideig hamupipőke-sorsa volt az alagútnak gazdái kezében. Toldozták-foldozták ugyan, de csak szegényesen szürke maradt, kopottas köntösű. Az idegenforgalom, a belső vándorforgalom és a felendült Buda-kultusz kellett jöjjön, hogy szó essék itt nagyobbarányu átalakításokról és csinosításokról is. A kereskedelmi miniszter elrendelte ugyanis, hogy az alagút fiatalítását meg oly módon, hogy a megfelelő teljes víztelenítés után burkolják a falazatot mint-